



تعلیقہ بر شرح  
منظومہ حکمت سبزواری

جلد دوم

مؤلف:

میرزا مہدی مدرس آشتیانی

شناسنامه:

آشتیانی، مهدی، ۱۲۶۸ - ۱۳۳۱. شارح  
تعلیقه بر شرح منظومه حکمت سبزواری / مؤلف میرزا مهدی آشتیانی؛ قم: زهیر،  
۱۳۹۰.

ج ۲

ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۷۶-۶۹-۱

— (دوره)

ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۷۶-۷۱-۴

(ج ۲)

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیفا.

کتابنامه به صورت زیرنویس

۱. سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ ق. شرح منظومه - نقد و تفسیر.  
۲. فلسفه اسلامی. الف. سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ ق. شرح  
منظومه. شرح.

ب. عنوان. ج. عنوان: شرح منظومه. شرح.

آش / ش ۲۷۷ س ۱۸۹/۱

ت ۷. آ ۱۲۳۴ / BBR

تعلیقه بر شرح منظومه حکمت سبزواری..... مؤلف: میرزا مهدی آشتیانی  
شمارگان:..... ۳۰۰۰ نسخه  
نوبت چاپ:..... اول  
سال چاپ:..... ۱۳۹۰ هـ  
چاپ:..... علسوی  
صحافی شومیز:..... نوین  
قیمت دوره:..... ۱۶۰۰۰۰ ریال

شابک دوره: ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۷۶-۶۹-۱

شابک جلد دوم: ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۷۶-۷۱-۴

این کتاب با حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به چاپ رسیده است.

## فهرست مطالب

|    |                                                            |
|----|------------------------------------------------------------|
| ۱۱ | ..... فى بعض أحكام أجزاء المهية                            |
| ۱۴ | ..... فى أن حقيقة النوع فصله الأخير                        |
| ۱۶ | ..... فى كيفية التركيب من الأجزاء الحديثة                  |
| ۱۹ | ..... فى خواص أجزاء المهية                                 |
| ۲۲ | ..... فى أنه لا بد فى أجزاء المركب الحقيقى من الحاجة بينها |
| ۲۴ | ..... فى أن التركيب بين المادة والصورة اتحادى وانضمامى     |
| ۲۶ | ..... فى الشخص                                             |
| ۳۱ | ..... فى التميز بين التميز والشخص وبعض اللواحق             |
| ۳۲ | ..... تقسيم للشخص                                          |
| ۳۵ | ..... فى الوحدة والكثرة                                    |
| ۳۹ | ..... فى تفسير الوحدة                                      |
| ۴۶ | ..... فى تقاسيم الحمل                                      |
| ۵۳ | ..... فى التقابل وأقسامه                                   |
| ۵۴ | ..... فى العلة والمعلول                                    |

|     |                                                                                                                       |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ٥٩  | فِي أَنْ جَمِيعَ أَصْنَافِ الْفَاعِلِ الثَّمَانِيَةِ مُتَحَقَّةٌ فِي النَّفْسِ الْإِنْسَانِيَةِ.....                  |
| ٦٥  | فِي الْبَحْثِ عَنِ الْغَايَةِ.....                                                                                    |
| ٧٢  | فِي رَفْعِ شُكُوكٍ عَنِ الْغَايَةِ.....                                                                               |
| ٨٥  | فِي الْعِلَّةِ الصُّورِيَّةِ.....                                                                                     |
| ٨٧  | فِي الْعِلَّةِ الْمَادِيَةِ.....                                                                                      |
| ٨٩  | فِي أَحْكَامِ مُشْتَرَكَةِ بَيْنِ الْعِلَلِ الْأَرْبَعِ.....                                                          |
| ٩٥  | فِي أَحْكَامِ مُشْتَرَكَةِ بَيْنِ الْعِلَّةِ وَالْمَعْلُولِ.....                                                      |
| ١١٣ | الْمَقْصِدُ الثَّانِي فِي الْجَوْهَرِ وَالْعَرَضِ الْفَرِيدَةِ الْأُولَى فِي رَسْمِ الْجَوْهَرِ وَذَكَرَ أَقْسَامَهَا |
| ١١٩ | فِي رَسْمِ الْعَرَضِ وَذَكَرَ أَقْسَامَهُ.....                                                                        |
| ١٢٣ | فِي الْكَمِّ.....                                                                                                     |
| ١٢٨ | فِي الْكَيْفِ.....                                                                                                    |
| ١٣٠ | فِي الْعِلْمِ.....                                                                                                    |
| ١٣٣ | فِي الْعِلْمِ الْحُصُولِيِّ وَالْحُضُورِيِّ.....                                                                      |
| ١٤٠ | فِي الْأَعْرَاضِ النَّسَبِيَّةِ.....                                                                                  |
| ١٤٣ | الْمَقْصِدُ الثَّلَاثُ فِي الْإِلَهِيَّاتِ.....                                                                       |
| ١٧٠ | فِي تَوْحِيدِهِ، تَعَالَى.....                                                                                        |
| ١٨٩ | فِي بَسَاطَتِهِ تَعَالَى.....                                                                                         |
| ١٩٢ | فِي أَحْكَامِ صِفَاتِهِ تَعَالَى.....                                                                                 |
| ٢٠٢ | فِي أَقْوَالِ الْمُتَكَلِّمِينَ فِي صِفَاتِهِ تَعَالَى.....                                                           |

|     |                                                                   |
|-----|-------------------------------------------------------------------|
| ۲۱۵ | فی علمہ تعالیٰ بغیرہ.....                                         |
| ۲۲۲ | فی ذکر الاقوال فی العلم و وجہ الضبط لها.....                      |
| ۲۴۰ | فی أن علمہ تعالیٰ بالأشیاء بالعقل البسیط و الإضافة الإشرافیة..... |
| ۲۶۸ | فی ردّ حجة المشائین علی کون علمہ، تعالیٰ ، بالارتسام.....         |
| ۲۷۲ | فی مراتب علمہ، تعالیٰ.....                                        |
| ۲۷۷ | فی القدرة.....                                                    |
| ۲۷۹ | فی عموم قدرته لكل شیء خلافاً للثنویة و المعتزلة.....              |
| ۲۹۴ | فی حیوته.....                                                     |
| ۲۹۶ | فی تکلمہ تعالیٰ.....                                              |
| ۳۰۵ | فی تقسیم الکلام.....                                              |
| ۳۱۳ | فی الإرادة.....                                                   |
| ۳۱۸ | فی أفعاله، تعالیٰ: فی أنحاء تقسیمات لفعل الله، تعالیٰ.....        |
| ۳۲۱ | فی أن ما صدر عنه، تعالیٰ، إنما صدر بالترتيب.....                  |
| ۳۲۳ | فی إثبات أن أول ما صدر هو العقل.....                              |
| ۳۲۸ | فی کیفیة حصول الكثرة فی العالم.....                               |
| ۳۳۲ | فی ربط الحادث بالقديم.....                                        |
| ۳۳۷ | فی کیفیة حصول التکثر علی طریقة الإشرافین.....                     |
| ۳۳۹ | فی تمايز الأشعة العقلیة.....                                      |
| ۳۴۰ | فی کیفیة صدر الطبقة العرضیة من الطولیة.....                       |
| ۳۴۱ | فی أن الأفاعیل المتقنة فی هذا العالم من رب النوع.....             |

- ٣٤٢ ..... فِي تَحْقِيقِ مَهِيَةِ الْمُثُلِ الْأَفَلَاطُونِيَّةِ بَعْدَ الْفَرَاغِ عَنْ إِثْبَاتِهَا
- ٣٤٥ ..... تَأْوِيلَاتُ الْقَوْمِ لِلْمُثُلِ الْأَفَلَاطُونِيَّةِ
- ٣٤٧ ..... فِي قَاعِدَةِ إِمْكَانِ الْأَشْرَفِ
- ٣٥٠ ..... فِي حَقِيقَةِ الْجِسْمِ الطَّبِيعِيِّ
- ٣٦٥ ..... فِي حَقِيقَةِ الْجِسْمِ الطَّبِيعِيِّ
- ٣٧٠ ..... فِي إِثْبَاتِ الْهَيُولَى
- ٣٧٤ ..... فِي تَعْرِيفِ الْهَيُولَى
- ٣٧٦ ..... فِي أَسَامِي الْهَيُولَى
- ٣٧٧ ..... فِي إِبْطَالِ الْجُزْءِ الَّذِي لَا يَتَجَزَّى
- ٣٧٩ ..... فِي إِثْبَاتِ تَنَاهِي الْأُبْعَادِ
- ٣٨٢ ..... فِي أَنَّ الصُّورَةَ فِي هَذَا الْعَالَمِ الطَّبِيعِيِّ لَا تَتَفَكَّ عَنْ الْهَيُولَى
- ٣٨٥ ..... فِي أَنَّ الْهَيُولَى لَا تَتَعَرَّى عَنِ الصُّورَةِ
- ٣٨٦ ..... فِي الصُّورَةِ النَّوْعِيَّةِ
- ٣٨٨ ..... فِي الْحَرَكَةِ
- ٣٨٩ ..... فِي أَنَّ الْمَحْرُكَ غَيْرَ الْمُتَحَرِّكِ
- ٣٩٠ ..... فِي مَعْنَى الْحَرَكَةِ فِي الْمَقُولَةِ
- ٣٩٣ ..... فِي أَنَّ الْمَقُولَاتِ الَّتِي تَقَعُ الْحَرَكَةُ فِيهَا، كَمْ هِيَ؟
- ٣٩٥ ..... فِي تَعْيِينِ هَذِهِ مَوْضُوعِ هَذِهِ الْحَرَكَةِ وَدَفْعِ مَا قَالُوا: مَا عَدَمَ بَقَاءِ الْمَوْضُوعِ
- ٤٠٣ ..... فِي الزَّمَانِ
- ٤٠٤ ..... فِي الْمَكَانِ

|     |       |                                       |
|-----|-------|---------------------------------------|
| ۴۰۵ | ..... | فی امتناع الخلاء                      |
| ۴۰۷ | ..... | فی الشکل                              |
| ۴۱۰ | ..... | فی الجهة                              |
| ۴۱۱ | ..... | فی حدوث الأجسام                       |
| ۴۱۹ | ..... | فی الأفلاک الجزئیة                    |
| ۴۲۱ | ..... | فی عدد الثوابت                        |
| ۴۲۳ | ..... | فی عدد البسائط                        |
| ۴۲۴ | ..... | فی عدد طبقات الأرض وغيرها             |
| ۴۲۵ | ..... | فی الجسم المركّب                      |
| ۴۲۶ | ..... | فی کائنات الجو                        |
| ۴۲۸ | ..... | فی تکوّن المعادن                      |
| ۴۳۰ | ..... | فی أحوال النفس                        |
| ۴۳۲ | ..... | فی الحواس الباطنة                     |
| ۴۳۵ | ..... | فی القوى النباتیة                     |
| ۴۳۷ | ..... | فی القوة الحيوانیة                    |
| ۴۳۸ | ..... | فی النفس الناطقة                      |
| ۴۴۰ | ..... | فی ذکر الأدله على تجرّد النفس الناطقة |
| ۴۴۵ | ..... | فی العق النظریّ والعقل العملی         |
| ۴۵۰ | ..... | فی أنّ النفس کل القوى                 |
| ۴۵۲ | ..... | فی بعض احوال النفس                    |

|     |                                                           |
|-----|-----------------------------------------------------------|
| ۴۵۴ | فی إبطال التناسخ.....                                     |
| ۴۵۵ | فی أقسام التناسخ.....                                     |
| ۴۵۶ | فی بعض أحكام النفوس الفلکیّة.....                         |
| ۴۶۰ | فی النبوات والمنامات.....                                 |
| ۴۶۲ | فی أصول المعجزات الکرامات.....                            |
| ۴۶۵ | فی بیان سبب صدور الأفعال الغریبة عن النفس الإنسانیّة..... |
| ۴۶۶ | فی المعاد.....                                            |
| ۴۷۱ | فی المعاد الجسمانی.....                                   |
| ۴۸۲ | فی بیان کون البدن المحشور عین البدن الدنیوی.....          |
| ۴۸۸ | فی دفع شبهات تورّد علی القول بالمعاد الجسمانی.....        |
| ۴۹۴ | فی شطر من علم الأخلاق.....                                |